

SPIS AKWAREL

Nr	Podpis	Rok	Wymiary (cm)
1.	Jeżów (małopolskie). Dwór obronny z początku XVI w. Obecnie Liceum Plastyczne	2017	25 x 33
2.	Dębno (małopolskie). Dwór obronny z XV w. Malowany również przez Napoleona Ordę i Juliana Fałata. Po remoncie – muzeum	2020	30 x 30
2a.	Fragment jednej z renesansowych komnat	2021	30 x 40 owal
3.	Kromołów (śląskie). Dwór w Kromoławie k. Zawiercia nazwany był przez J. Sas-Zybrzyckiego, prof. Politechniki Lwowskiej, „Skarbem architektury polskiej”. Nie istnieje	1984	23 x 29
4.	Kluczewsko (świętokrzyskie). Dwór drewniany z XVIII w. nawiązujący do tradycji obronnych. Siedziba M. Konarskiego, prezesa lokalnego Związku Ziemian, do 1939 r. Unieście w 1956 r.	1985	22 x 27
5.	Ludynia (świętokrzyskie). Lamus z XVI w. obok dworu drewnianego z XVIII w. Obecnie własność prywatna. Stan dobry	2019	21 x 30
6.	Giżyce (wielkopolskie). Modrzewiowy dwór z XVIII w. Dziś chyli się ku upadkowi	2020	30 x 40 owal
7.	Goszyce (małopolskie). Najstarszy drewniany dwór w Polsce, z 1673 r. Uratowany przez prywatnego właściciela	1991	23 x 29
8.	Jurczyce (małopolskie). Miejsce urodzenia gen. Józefa Hallera (1873 r.). Uratowany przez prywatnego właściciela	1989	20 x 23
9.	Kazimierza Wielka (świętokrzyskie). Tak wyglądał dwór barokowy przed spalaniem w latach 80. XX w. Dziś stoi tam atrapa udająca oryginał	2014	30 x 40
10.	Nikiszałka Mała (świętokrzyskie). Jeden z najpiękniejszych barokowych dworów w Polsce. Dziś pusty, chyli się ku upadkowi	1988	34 x 44
11.	Paplin (mazowieckie). Dwór barokowy z I poł. XVIII w. Istnieje, lecz niestety nie zachował wartości siedziby ziemiańskiej	2017	21 x 30
11a.	Bramy: Brama małego, drewnianego dworu, jakich było wiele, zwłaszcza na wschodzie Brama drewniana z tzw. samborzem (pomieszczeniem dla stróża) w Miratyczach (nowogródzkie) Brama drewniana w Kozangródku (Polesie) prowadziła do barokowego pałacu Niemirowiczów-Szczyttów, spalonego w poł. XIX w. Brama dotrwała do 1939 r., po czym została spalona. Nad wejściem znajdował się zapewne herb właścicieli, ale na jedynym zdjęciu sprzed 1939 r. już go nie ma Brama murowana w majątku Kwileckich w Dobrojewie (Wielkopolska), która nadal stoi. Dwór został częściowo spalony w czasie II wojny światowej, po 1945 r. rozebrano go	1984 1984 1986 2012	11 x 12 23 x 29 20 x 30 20 x 30

12.	Potok Wielki (świętokrzyskie). Nieistniejący drewniany dwór alkierzowy z XVIII w. Zbudowany dla Ignacego Sucheckiego, chorążego sieradzkiego	1988	21 x 30
13.	Raciechowice (małopolskie). Modrzewiowy, barokowy dwór z XVIII w. Dziś jest ruiną	2008	30 x 40
14.	Sosnowica (lubelskie). Tu Tadeusz Kościuszko zakochał się w Ludwice Sosnowskiej. Dostawszy od jej ojca „czarną polewkę”, wyjechał do Ameryki	1987	17 x 26
15.	Witulín (lubelskie). Modrzewiowy dwór Wężyków z I poł. XVIII w. Miał bogatą bibliotekę i wiele dzieł sztuki. Spalony w 1940 r.	2020	30 x 40 owal
16.	Wróblewice (d. lwowskie, dziś Ukraina). Drewniany dwór Tarnowskich, gdzie przebywał Artur Grottger. Rozebrany w latach 60. XX w.	2011	20 x 30 owal
17.	Dwór kresowy, drewniany, jakich było wiele. Dziś nie istnieją	2021	30 x 40
17a.	Czombrów (nowogródzkie, dziś. Białoruś). Dwór Ułowskich. Pierwowzór Soplicowa? Spalony przez Sowietów w 1943 r.	1986	21 x 30
18.	Bienica (d. wileńskie, dziś Białoruś). Dwór modrzewiowy z 1781 r. projektu architekta Carlo Spanpaniego, zbudowany dla Tadeusza Kozielly. Nie istnieje od 1946 r.	2021	30 x 40 owal
19.	Dąbie Kujawskie (kujawsko-pomorskie). Dwór alkierzowy z 1780 r. zbudowany dla Ignacego Zagajewskiego, stolnika kujawskiego. Balkon dodany w XIX w. Dwór zrujnowany w 1990 r.	2008	30 x 45
20.	Dobromierz (świętokrzyskie). Dwór drewniany z końca XVIII w. Po 1945 r. w dworze umieszczono magazyn i doszczętnie go zdewastowano. W 1992 r. dwór został spalony	2020	21 x 30
21.	Glanów (małopolskie). Na szczęście ostał się nie tylko na akwareli. Jest w idealnym stanie, w rękach czwartego pokolenia właścicieli	1986	21 x 30
22.	Jaszuny (d. wileńskie, dziś Litwa). Dwór Balińskich / Śniadeckich. Po 1945 r. dewastowany. Ostatnio wyremontowany, znajduje się w nim polonijny dom kultury	2020	30 x 40
23.	Jeżewo (podlaskie). Nieistniejący dwór Glogerów. Tu Zygmunt Gloger zgromadził wielkie zbiory etnograficzne	2021	30 x 40
24.	Jeżewo (mazowieckie). Dwór Jeżewskich dotrwał do lat 60. XX w. Potem popadł w ruinę	1989	20 x 22
25.	Johaniszkie (Litwa). Zachowany dwór Karpiów z XVIII i XIX w.	2020	30 x 40
26.	Kowaliskizki (d. Litwa Kowieńska). Z dworu w Kowaliskach na Litwie, należącego do kilku pokoleń rodu Komorowskich, nie zostało nic. Rozebrano go w latach 80. XX w. Wizerunek odtworzony z fotografii z początku XX w.	2008	29 x 39
27.	Krzesk (mazowieckie). W 1989 r. dwór odkupiony przez prawowitych właścicieli Marchockich jest systematycznie odbudowywany	2005	26 x 33
28.	Krzykawka (śląskie). Dwór z przełomu XVIII/XIX w. Rozebrany przed 1980 r. Lokalna gmina zrekonstruowała dwór, organizując w nim Gminny Ośrodek Kultury	1998	22 x 29
29.	Kurzany (d. tarnopolskie, dziś Ukraina). Dwór z początku XIX w. Ostatni właściciel Konstanty Turzański wraz z 23 osobami został zamordowany przez nacjonalistów ukraińskich	1990	22 x 30
30.	Leszczków (d. lwowskie, dziś Ukraina). Dwór Żurowskich, którzy założyli w majątku fabrykę samodziółów. Dwór spaliły wycofujące się wojska niemieckie w 1944 r.	2020	29 x 39
31.	Hrymiacz (d. białostockie, dziś Białoruś). Dwór z ok. 1875 r. zbudowany dla Józefa Adolfa Puzyny. Dziś ruina	2020	30 x 40 owal
32.	Malczyce (d. białostockie, dziś Białoruś). Wnętrze w dworze Jaroszyńskich. Po dworze, zbudowanym dla Poniatowskich, nie ma śladu	2020	18 x 24

33.	Mereczowszczyzna (d. poleskie, dziś Białoruś). W tym dworze urodził się w 1746 r. Tadeusz Kościuszko. Po spaleniu dworu współcześnie stoi tam jego niezbyt udana kopia	1989	20 x 29
34.	Mikołajewice (łódzkie). Dwór zbudowany dla Morawskich, później Mazurkiewiczów. Zdewastowany po 1945 r. Po dworze została tylko akwarela	1992	21 x 30
35.	Nadzów (małopolskie). Dwór projektowany przez Jakuba Kubickiego, twórcę Belwederu w Warszawie. Aktualnie obraca się w ruinę	2020	30 x 40
36.	Parcice (łódzkie). Klasycystyczny dwór Trepków z I poł. XIX w. Zrujnowany w 1988 r. Nie istnieje	2016	40 x 50
37.	Pawłowo (d. wileńskie, dziś Litwa). Dwór z 1815 r. dotrwał do 1945 r., kiedy został zdewastowany i spalony. Dziś pozostały ruiny dworu i zabudowań gospodarczych	2021	26 x 36
37a.	Perespa (d. lwowskie, dziś Ukraina). Dwór z XVIII w., przebudowany dla Krainickich po 1918 r. Dziś nie istnieje	2015	30 x 40
38.	Pokrewnie (d. powiat wiłkomirski, dziś Litwa). Charakterystyczny dla dworów północnej Litwy portyk w wielkim porządku. Miejsce urodzenia malarza Henryka Weyssenhoffa. Zdewastowany i rozebrany w latach 70. XX w.	2005	30 x 40
39.	Radziwiłłonty (d. nowogródzkie, dziś Białoruś). Dwór Radziwiłłów z końca XVIII w. projektu Carlo Spampaniego. Po 1990 r. przestał istnieć	2021	30 x 40
40.	Roś (d. białostockie / nowogródzkie, dziś Białoruś). Dwór Potockich, następnie Branickich z Wilanowa. Po 1945 r. zdewastowany i rozebrany	2020	30 x 40
41.	Samokleski (lubelskie). Dwór Czartoryskich z XIX w., następnie pisarza Józefa Weyssenhoffa. Dziś stoi pusty	2018	30 x 40
42.	Sikorzyń (pomorskie). Dwór Sikorskich z XVIII w., później Wybickich. Zdewastowany po 1945 r. Uratowany przez Leszka Zakrzewskiego, który otworzył w 2008 r. muzeum i pensjonat	2015	30 x 40
43.	Sukurcze (d. wileńskie, dziś Białoruś). W latach 1926–1939 gospodarował tu Witold Pilecki. Dziś po dworze nie ma śladu	2020	30 x 40
44.	Szemetowszczyzna (d. wileńskie, dziś Białoruś). Dwór spalony 31 grudnia 1942 r. przez bojówki sowieckie. W dworze spłonęli żywcem: właścicielka Gabriela Skirmuntowa, jej córka, Józef Drucki-Lubecki, administrator majątku oraz 17 innych osób	2008	30 x 40
45.	Śleszyń Wielki (łódzkie). Dwór Pruszków z 1840 r. Po II wojnie światowej umieszczono tu szkołę. Dziś dwór niszczy w rękach prywatnych	2014	30 x 40 owal
46.	Tarnawa (małopolskie). Dwór w rękach prywatnych od XIX w., w dobrej kondycji – stanowi unikalny autentyk	2016	34 x 53
46a.	Tarnawa. Salonik – stan obecny	2019	30x 40 owal
47.	Tomczyce (mazowieckie). Wielkoporządkowy portyk tokański w późnoklasycystycznym dworze. Obecnie Dom Pomocy Społecznej	2005	27 x 31 pion
48.	Tymosówka (pow. czechryński, Ukraina). Wnętrze. Czy tu Karol Szymanowski pisał swoje genialne kompozycje? To miejsce jego urodzenia	2021	21 x 30
49.	Wąplewo Wielkie (pomorskie). Pałac Sierakowskich. Muzeum Tradycji Szlacheckiej. Oczekuje na kolejne remonty otoczenia	2019	30 x 40
50.	Wiśnicz Nowy (małopolskie). „Koryznówka”. Drewniany dworek Serafińskich, gdzie tworzył Jan Matejko, a w 1943 r. ukrywał się rotmistrz Witold Pilecki	2020	24 x 25
51.	Wodzierady (łódzkie). Drewniany dwór z XVIII i XIX w. Nie ma szczęścia. Od wielu lat stoi pusty i zabity deskami	1995	14 x 22 owal
52.	Zawada (małopolskie). Tak wyglądał przed wojną i jeszcze w latach 90. XX w. dwór we wsi Zawada. Dziś stoi jego atrapa, „po remoncie”	1995	24 x 29

53.	Zegrzynek (mazowieckie). W tym dworze urodził się w 1886 r. i umarł w 1970 r. pisarz Jerzy Szaniawski. Dwór spłonął w 1977 r.	2008	30 x 40 owal
54.	Zułów (d. wileńskie, dziś Litwa). Tak prawdopodobnie wyglądał dwór, w którym urodził się Józef Piłsudski. Majątek uległ pożarowi w 1875 r. i nie został po nim nawet jego rysunek	2021	30 x 40
55.	Zwiartów (lubelskie). Dwór z ok. 1845 r. zbudowany dla Stanisława Deboli, do 1944 r. Makomaskich. Zdewastowany w latach 70. XX w.	1985	21 x 30
56.	Żytno (łódzkie). Od XVII w. do 1944 r. żyło tu kilkanaście pokoleń rodu Siemieńskich. Potem w dworze funkcjonowała szkoła. Zdewastowana posiadłość zamieniła się w ruinę. Od 2020 r. – po remoncie – mieści się tu dom weselny	2008	29 x 44
57.	Lubień Wielki (d. lwowskie, dziś Ukraina). Neobarokowy dwór z początku XX w. Ostatni właściciel Adolf Brunicki, aresztowany przez Sowieców i wywieziony do Kazachstanu, zaginął bez wieści	2005	21 x 30
58.	Bratoszewice (łódzkie). Dwór Rzewuskich z 1920 r. Po wyrzuceniu właścicieli w 1945 r. urządzono tu szkołę, a po jej wyprowadzeniu dwór zdewastowano. Dziś jest ruiną	2008	29 x 40
59.	Lipowiec (wielkopolskie). Budynek reprezentuje „styl dworkowy” z I poł. XX w. Tak wyglądał za swoich najlepszych czasów. Dziś jest bliski ruinie	2020	30 x 40

Źródła wykorzystane w treści katalogu

Aftanazy R., *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, t. I–II, Wrocław 1991–1997.
 Borkiewicz S., Linowski Z., *Monografia historyczna i gospodarcza powiatu jędrzejowskiego*, Kielce 1937.
 Czartoryski Z., *O stylu krajowym w budownictwie wiejskim*, Poznań 1896.
 Durczykiewicz L., *Dwory polskie w Wielkim Księstwie Poznańskim*, Poznań 1912.
 Gloger Z., *Budownictwo drzewne i wyroby z drzewa w dawnej Polsce*, t. 1–2, Warszawa 1908–1909.
Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, red. F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski, Warszawa 1880–1902.
 Urbański A., *Pro memoria*, Warszawa 1929.
 Wikipedia Commons

Dokumentacja dworów polskich – Maciej Rydel

www.dwory-polskie.pl

Ostatnie publikacje Macieja Rydla w Internecie

Polskie ziemiaństwo – rozmowa z Maciejem Rydlem, <https://nikidw.edu.pl/2021/06/10/polskie-ziemianstwo-rozmowa/> [dostęp: 10.06.2021].
 Rydel M., *The Polish Manor in the 19th Century: Architecture, Traditions, And Atmosphere More than Architectural Project*, <https://polishhistory.pl/the-polish-manor-in-the-19th-century-architecture-traditions-and-atmosphere/> [dostęp: 15.09.2021].
The Polish Manor House – A Symbol of Tradition an Interview with Maciej Rydel, Vice-President of the Board of the Polish Landowners' Association, <https://polishhistory.pl/the-polish-manor-house-a-symbol-of-tradition/> [dostęp: 18.12.2020].
www.polishhistory.pl